

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

De SS. martyribus Sisinnio, Martyrio, & Alexandro.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

485
DE SANCTIS MARTYRIBVS, SISINNIO, MARTYRIO ET ALEXANDRO, AVTHORE S. VIGILIO, Episcopo Tridentino & martyre.

DOMINO SANCTO AC VENERABILI PATRI,
 bonis omnibus preferendo Simpliciano, Vigilius episcopus
 Tridentinae ecclesiae, salutem.

QUAEVIS facta martyrum mentione, non verbis merita, sed verba meritis commendentur, potiusque sit constantia silentio praeterire, quibus est probata virtus: tamē quia me suggerere causas, loca, pugnasque; martyrij pietas impulit, admonuit debitum, coegit officium, trepidantem more lingua paginae non negavi: quia nec abscondi poterat lucerna sub modio, nec vox pij sanguinis reticere. Post multos namque patientiae gradus & sedulas pugnas, recens perfidiae accessit iniquitas. Quibus ministri in ecclesijs, quae nuper fundatae fuerant, lacerati sunt, ac martyrij titulos comparauerunt, parati ad omnia, libenter omnia sustinentes, nulli dantes occasionem, occasione gloriae gloriam meruerunt. Quorum vita, ut summa rerum fastigia referam, propter scientiae notitiam fuit tam sollicitudinis, quam propositi singularis. Nam omnes liberi nexu coniugij, Deo immaculatas animas, ut sanctas hostias, praestiterunt. Denique primus, vocabulo Sisinnius, novam Christiani nominis pacem intulit Barbarae nationi: quam per annorum seriem, quod in se fuit, iugiter custodiuit, nullum consortium polluta hospitalitatis agnoscens, velut Lothi Sodomis stupendo timore reuerentiam seruauit: sed ovis tota, quamuis in luporum medio constituta, ouile quae fuit, quod, impensis pusillae fidei votis, munificus primus in illa regione fundauit. Cuius minister, si me eum recensere dignaris, per hoc velut ex debito esse promeruit, senex ut aeo, ita merito praecesserit.

29. Maij

Sisinnius
 Ethnicis
 Christum
 praedicat.
 Gen. 19.

Martyrius
 Lector, an-
 tea miles.

Alexander,
 frater Mar-
 tyrij.

Ministeriū
 antelucanū

Lector quoque, Martyrius, eius adminiculo sociatus, iam nominis pignore commendante cum, religiosae professionis exordia post militiam temporalem catechumenus induit. Nam proiecto à se cingulo, reiectoque; parentū vel fratrum carnalium coetu, intelligens sese vere lucis auctore Deo gratiam consecutum, inter Lectoris officium sociatus, diuinae laudis canticum auribus primus surdae regionis intonuit, attentus operibus iugiter spiritalibus, lassatus ieiunijs continuis, lectioni suae paedagogus, in lucrandis animabus anxius, quam breui temporis impendio tantum foenus ante praemisit, ut illi corona merito crederetur. Quid liberatas animas referam, in sinum Abrahæ plena luce profectas, quas superstitio perfida, dierum obseruantia, alienato iure naturae, crudeli morte damnabat: Verum ille subductis maternis vberibus lacte turgentibus, peregrinus nutritus, condecens semper matri quarebat affectum, resurrectionem exemplis praedicatam, viuentibus oculis dicaturus. Haec sunt pauca de multis.

Alexander quoque Martyrij consanguinitate germanus, tertius Trinitatis hostiam complens, parem confessioni ianuam referauit. Nam patriam, inquam, deinde peregrinus, parentesque; deseruit, comes in probationibus fidus, fide magnanimus, miseratione propensus. Et si testimonio meo utcumque; creditur, non sunt, nisi ipsi sibi, altrinsecus preferendi: quos commendari non opus fuit, nisi forte quod decuit. At verò haec sunt alleuata fastidia, si adhuc auribus libenter admittitis. Nam fumosa gentilitas contra vaporem fidei zelo diaboli, flamma furoris incaluit, & inde iam lentum fomitem serpens, quod opibus (ut dixi) fidei, paupertate deuota, primus id loci diaconus ecclesiae tabernaculum posuisset. Accessit quoque; iusta ad titulos causa, quod quodam hostias diabolo de Christiana domo fideli ministerio prohiberet, & lustriferalis vexillo praeferi vexillum meruit passionis. Nam inuitata sub vno praemio manus, ad sanguinem conualuit, ac matutinis horis se, nimium antecedentis diei vulneribus fatigatum, nec aliter lectulo deprehensum, emerita quiete sepeliuit. Lector quoque; haud unquam impigre Deo ad ministerium antelucanum seruebat, cui in sacrificio diaconus famulabatur, & medicinam vulneribus memoratus Martyrius exhibebat, quam opere, quo deprehensi sunt, compleuerunt. Siquidem secedens ad hortum lector, qui ecclesiae cohaerebat, captus, vitae suae arborem à radice plantauit. Ostiarius etiam passioni adiun-

Reddunt a-
nimas fan-
cti martyres

adiunctus est: hospitio deprehensus, animam suam ut non obtulit, non negavit. Verum omnes in unum collecti, per aliquot spatia tracti, Deo animas expirarunt. Et duorum quidem ductum est corpus exanime: tertius vero, quod tenaci vita, ita fuit poena sensibili. Nam unus suas expectavit exequias. Preparatus est de sacris ecclesiae culminibus seu trabibus rogas. Haec flamma martyres velavit. Reuertente autem voto, cogitamus nobiscum, ut id loci basilica construatur, ubi primum fidei gloriosae testimonium memoraverunt. Nunc me immeritum, in utroque, consortem, paterno amore consolare, & cum iisdem sanctis apud ipsos exorator accede, quatenus possim die illa simbriam aut sacerdotum aut martyrum, iam omnibus sepositis, peccator attingere. Salutamus specialiter servitio sanctitatem tuam: quaeso, ut merore meum Domino commendare digneris. Item alia manu: Denegare non potui, quod tuum in nobis erat, gloriosius fieret suscipientis merito, non gratia largientis. Dies autem passionis sanctorum, quarto Calendas Iulias, sexta feria, luce nascente.

EORVNDem SS. MARTYRVm, SISINNII, MARTY-

rij, & Alexandri historia, ab alio quodam aliquantò explicatiùs conscripta, idq. graviter & eruditè. Habetur in antiquis MS. codicibus.

Maij 29.

Sisinnius
diaconus.

Martyrius
lector, Ale-
xander o-
stiarus.

Caduntur
atrociter.

* Non

Martyrij ce-
des.

In diebus illis, presidente cathedra sanctae ecclesiae urbis Tridentinae sancto ac venerabili Vigilio Episcopo, qui postmodum ipsam sedem gloriosa effusione sui sanguinis decoravit: dum quandam regionem sibi vicinam, cui vocabulum est Anagnia, quae viginti quinque millibus à supradicta civitate abest, error gentilis vetusta caligine obsecatam detineret, tres viros in locum praefatum antistes direxit, à quibus Deus predicaretur ignotus. Ex quibus vnus fuit Sisinnius nomine, in quo erat venerabilis senectus cuius Cappadociae, genere Graecus. Cui etiam Diaconatus credidit officium, nec immerito: ut minister altaris ministerium verbi Evangelici consummaret: qui etiam proprijs sumptibus ecclesiam in supradicta regione, in vico, cui nomen est Metho, fabricavit. Cui coniuncti sunt Martyrius & Alexander, & ipsi advenae illis temporibus, nunc autem domini civium & patroni. Ex quibus vnus Lectoris, alter Ostiaris sortiti sunt gradum: ut recipientes verbum Christi, ab vno vocarentur, & ab altero intra aulam regiam reciperentur.

Igitur dum per temporis prolixa spatia facti cultores ecclesiae cuius structores, paulatim semen verbi diuini spargerent, indignè tulit turba gentilium ecclesiae culmen erectum, haec causa odij prima fuit. Cumque saepe turbarum clangoribus excitata fuisset truculenta gentilitas, ut aduersus sanctos Dei pugnature confurgeret, (in hoc autem fuit sanctis perfecta victoria, omnia patienter sustinere, & priuata mansuetudine publicum superare furorem) dum quodam ritu gentilitas phantasmam suam protenderet, atque agrorum spatia circumirent, veluti prodesse sibi credentes diaboli ludum, luctuosos ornatibus & diuersorum pecorum pompis erectis, nuper de gente sua conuersum victimas dare cogebant operibus tenebrarum. Quod cum viderent Dei minister, in defensione ouis Ecclesiae adstiterunt. Tunc vero & ipsi apprehensi, operibus confusis communicare iubentur. Quibus reluctantibus, tanta sanctorum membra cedente sunt dilaniata, ut merito coronam martyrij consummarent. Vna interim nocte dilata, mox peruenitur ad praemium. Nam sanctus Sisinnius in capite tuba percussus atque securibus confossus est, lectulo iam penè exanimis decumbens. Ceteris vero matutinis horis hymnum Deo canentibus, iam aurora erumpente, conspirata subito gentilium manus colligitur, armata securi atque praestitis sudibus. Quibus ingredientibus, fit saeva directio, prophantantur omnia diuina mysteria, saxorum moles à sensibilibus hominibus diruuntur.

Sanctus igitur Martyrius, qui nominis sui natalè meritis consummauit, circa curram S. Sisinnij deprehenditur: & dum penè exhalanti spiritum aquae calicem propinaret, in horti secreta, qui contiguus erat ecclesiae, secessit, non fide infirmus, sed meritum se iudicis inferiorem. Tunc vero à virgine, cuius erat ipse hortus, proditur. * Nam haec virgo typum futurae Ecclesiae praeferebat. prodit eum, quem amittere nolebat: ut qui corpore & nomine iam martyr extiterat, corona capitis non priuaretur. Nam confusus, stetit intrepidus, agens gratias vulneratus capite, lotus iterum baptismate proprii cruoris: nemoque illum sequi meruit de insequentibus, qui fugere putabatur.

tabatur. Nam idèò martyr secessit, ne in eius gloria persecutor deperiret. Transfossus ergo stipitibus, ad idolum ducebatur: in quo itinere preciosam gemmā reddidit Christo, & antè victimā promeruit esse, quàm ad aram diaboli perueniret.

Tunc ergo studiosè à militibus quæsitus, Alexander comprehenditur. Nam zelo fidei satis omnibus notus, ut in tribus viris Trinitatis perfecta gratia compleretur, familiarē inuenit aditum confessionis. Non enim post venit ad gradum honoris: sed magis ad ecclesiæ ianuas indefinenter excubans, illis sæpè gentibus, Christi notus discipulis) vinaciore pœna. (Nam grauior est mors expectata, quàm illata) Ut què gradus quasi inferiorem distabat, confessio auctior faceret cœqualem. Nam quòd in cæteris furor gentium tormenta non distulit, hunc per lenta tormenta cursu velociore post comites suos continua gloria suscipiendum transmisit. Tunc verò apprehendentes corpora sanctorum, atque ad collum S. Sifinnij tintinnabulum suspendentes, velut animal trahebant, insultantes, atque dicentes: Nunc vindicet te Christus. Nam & in his non defuit mysterium, ut vox illa rauca Christi distaret præconem. Rauca enim, nõ per dubietatem fidei, sed furdis clamando: necnon etiam ut verbum Dei indicem approbaret: quia ipse primum verbum religiosæ vocis in his locis increpuit.

Inter quos etiam viuis Alexander vindictis pedibus trahendus apponitur, ut per scopulosa itinera palpitantium membrorum partes dimitteret, donec ad vitæ terminum perueniret. At verò post hæc ventum est ad templum prophanum veteris Saturni, in quo igne copioso constructo, & sanctorum præmissis geminis corporibus flagellatis, Alexander iterum confessurus statuitur, ut si vellet euadere flammam præsentem, cæmonijs obediret. Verùm vir ille impiorum munera reprobans, atque calorem fidei amplectens, gloriosè passionis promeruit palmam. In tribus his impletum est mysterium Trinitatis. Nam maxima fidelium non defuerunt spectacula, quo nomine & à gentilibus sunt increpati: qui etiam forte consimili pati potuissent, nisi trino nomine cuncti censerentur.

Taliter ergo, ut diximus, sanctorum consummata victoria est, atque illis in cælesti sede collocatis, non defuit terror impijs. Nam cum hæc sexta feria completa fuissent mysteria, ut pridem in Salvatore actum est, umbra quædam nigra nubis totam texit regionē proximam terræ, fulmina discurrunt, coruscationis rutili ignis emicuit, ut eā ipsi impij non iniuste pro sanctorum necesse sentirent suscipere vindictā. Sed Apostolica in mysterijs vox in veritate completa est, ut ubi abundarent tunc in hoc loco diuersorum simulachrorum portenta, superabundarent nunc sanctorum martyrum templa: & oves, quæ in errore posite, pastorem non agnouerunt, postmodum pastoris sanguine ditarentur. In quo etiam loco in sanctorum memoria basilica constituta, atque fidelibus ad eorum limina concurrentibus, ut quis capacitatem fidei detulerit, tantorum vulnerum lauacra & medicinam conquiret. Acta sunt hæc sub die quarto Calendas Iunias, regnante Domino nostro Iesu Christo in secula seculorum, Amen.

VITA S. MAXIMINI, EPISCOPI TREVIREN.

sis, auctore Lupo, qui eam scripsit anno Christi octingentesimo, tricesimonono.

PROLOGVS AVTHORIS AD VALDONEM.

Lepus Valdoni amico salutē. Amicos honestis certare officijs, seq; inuicē velle synceris præuenire obsequijs, inter præcipua humanæ vitæ negocia nõ immeritò deputatur. Quippe nostra imbecillitas, mutuis freta subsidijs, cooperante diuina gratia, nec lætis inaniter extollitur, & par effecta tristibus, ab eis haudquaquam faciliè superatur. Huius tantæ rei subtilis consideratio me tibi, Valdo charissime, suasit morigerari, & quod iam inde ab initio nostræ cognitionis magnoperè flagitasti, ne tibi negarem, effecit: scilicet ut vitam beatissimi Maximini meo stylo elucubrarem, & quæ res ad nos vsque qualibuscunq; literis decurrerunt, accuratiori sermone conuenienti restituerem dignitati. Huc accessit, quòd memoratum virum clemēti apud Deum intercessione mihi plurimum confido profuturum, si eius actus quanta possum diligentia, celebrans, proponam nescientibus imitandos. Verùm in hoc opere illud me admodum coarctat, quòd multis, quæ dum adhuc viueret, egit, ut palàm est, silentio suppressis, vix parua gestorum illius momenta extant, & in his ipsis quædam fabulosis inueniuntur similia. Quò fit, ut amplissimi viri opinatissimæ maiestati augusta scribēdi materia parū respondere videatur. Omisiss